סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 34282
קובץ: תשובות סופיות

אזרחות

שאלון 34282 (אקסטרניים)

הוראות לנבחן

הוראות לנבחן
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה פרק אחד – (2×50) – 100 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

השאלות

שאלה 1

הכרעת הרוב: עיקרון הקובע שמתוך כמה אפשרויות נבחרת (מתקבלת) ההחלטה שבה תומכים הרוב – רוב האוכלוסייה, רוב הנציגים או רוב המצביעים; אסור לרוב לקבל החלטות שפוגעות באופן לא סביר או לא מוצדק בזכויות יסוד או בזכויות המיעוט. ציטוט: "חמישה חברי כנסת בלבד מכלל הנוכחים במליאה הצביעו בעד ההצעה, ושבעים ואחד חברי כנסת התנגדו לה." / "ובנוגע לפסקת התגברות, אפשר לקבוע כי הכנסת תוכל להתגבר על פסק הדין של בית המשפט העליון רק בהצבעה מיוחדת ובתמיכה של שמונים חברי כנסת." הסבר: הצעת החוק נדחתה לפי רוב המצביעים במליאת הכנסת (71 מול 5); הדרישה לתמיכה של 80 חברי כנסת להתגברות היא מגבלה על כוחו של רוב רגיל לעקוף פסיקה שביטלה חוק בגלל סתירה לחוק יסוד.

שאלה 2

אקטיביזם שיפוטי: גישה שלפיה בית המשפט (בעיקר בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ) מפרש את תפקידו באופן רחב ומרחיב את תחומי התערבותו בהחלטות של הרשויות האחרות – הרשות המבצעת והרשות המחוקקת – גם בנושאים ציבוריים, ערכיים ומדיניים; ביטויים: הרחבת זכות העמידה, הרחבת השפיטות, ביקורת שיפוטית על החלטות הממשלה ועל חוקי הכנסת (עד פסילת חוקים), פרשנות מרחיבה של החוק. הגישה המנוגדת: ריסון שיפוטי. ציטוט: "לעיתים בג"ץ פוסל חוקים שחוקקה הכנסת בטענה שהם מנוגדים לחוקי יסוד." / "כדי להניח את דעתם של מבקרי בית המשפט, שלטענתם ידו קלה על ההדק בביטול חוקים" הסבר: פסילת חוקים של הכנסת = התערבות של בית המשפט בהחלטות הרשות המחוקקת (ביקורת שיפוטית עד פסילת חוקים); לטענת המבקרים בית המשפט ממהר לבטל חוקים – כלומר מרחיב את תחומי התערבותו.

שאלה 3

בית משפט מחוזי: ערכאת הביניים במערכת בתי המשפט הכללית (מעל בתי משפט השלום, מתחת לבית המשפט העליון); שישה בתי משפט מחוזיים, אחד בכל מחוז; ערכאה ראשונה בעניינים פליליים חמורים (עבירות שעונשן יותר משבע שנות מאסר) ובעניינים אזרחיים בסכומים גבוהים, ובכל עניין שאינו בסמכות בית משפט השלום או בסמכות ייחודית של בית משפט או בית דין אחר; ערכאת ערעור על פסקי דין של בתי משפט השלום; יושב גם כבית משפט לעניינים מינהליים – דן בעתירות נגד החלטות של רשויות השלטון בתחומים שנקבעו בחוק; על פסקי דינו אפשר לערער לבית המשפט העליון. ציטוט: "למשל על ידי ביטול האפשרות לפנות ישירות לבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ והעברת הפניות לאחד משבת בתי המשפט המוסמכים לשבת כערכאה ראשונה בעניינים אלה." / "דבר זה יאפשר לברר בירור מעמיק יותר את הסוגיות, וכאשר ידונו בהן בערעור בבית המשפט העליון, הן יזכו לבירור משפטי מוצלח יותר." הסבר: לפי הכותב, העתירות נגד רשויות השלטון יידונו תחילה בבית המשפט המחוזי כערכאה ראשונה, ויבוררו לעומק; בית המשפט העליון ידון בהן רק בערעור, אחרי בירור יסודי – וכך תצטמצם ההתנגשות הישירה בין הרשות המבצעת לבג"ץ.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics